

Tewrat dewride yüz bergen muhim weqeler

1. (a) Ibrahim, Sarah we Terah Qanaan zéminigha barmaqchi bolup, Ur shehiridin chiqidu (b) Ular Haran shehiride toxtap qalidu.
2. Ibrahimning ikki oghli — Ishaq (Sarahtin) we Ismail (dédiki Hejerdin) törilidu. Ishaqtin Yaqub we Əsaw (Riwkahtin) törilidu. Yaquptin on ikki oghul, bir qiz törilidu.
3. Yüsuf qulluqqa sétilib Misirgha élip bérilidu. U Pirewnning qol astida Misirgha wezir bolidu. Yaqub we oghulliri qehetchilikte ozuq izdep Misirgha chüshidu. Yüsüp ularni qobul qilip Goshen zéminigha olturaqlashturidu («Yaritilish» mushu yerde toxtaydu).
4. Israillar Misirda qolluqqa chüshidu. 400 yildin kéyin, Musa peyghember ularni Misirdin yéteklep chiqidu («Misirdin chiqish»). Musa peyghemberge Sinay téghida «muqeddes qanun» wehiy qilinidu («Misirdin chiqish», «Lawiylar») 12 paylaqchi Qanaan zéminini chaylaydu. Əmma Israillar ishenmesliktin zéminigha tégelmeydu, chöl-bayawanda 40 yil kézip yürüdu («Chöl-bayawandiki seper»).
5. Israillar lordan deryasidin ötüshtin awwal Musa peyghember ehдини ikkinchi qétim ulargha sherhleydu («Qanun sherhi»).
7. Yeshua peyghemberning yétekhiligi bilen Israillar Qanaan zéminigha kiridu, uni igileydu. Yeshua ulargha zéminni teqsim qilidu. Yighiliq-malimanchilik dewri — «Batur Hakimlar» hökümranliq qilidu. Padishahliq dewri — Saul, Dawut, Sulayman. Padishahliq bölünidu — jénubta «Yehuda», shimalda «Israil». shimaliy padishahliq («Israil») Asuriye Impériyesi terepidin sürgün qilinidu. Sürgün bolghanlarning köp qismi qaytip kélelmeydu (miladiyedin ilgiriki 721-yili).
9. (150 yildin kéyin) Jénubiy padishahliq («Yehuda») Babil Impériyesi terepidin sürgün qilinidu (miladiyedin ilgiriki 586-yili).

«Yeshua peyghember»
«Batur hakimlar»
«Samuil (1) wé (2)»
«Padishahlar (1) wé (2)»
«Tarix-tezkire (1) wé (2)»

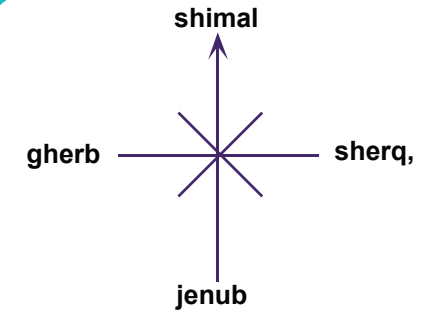
10. 70 yil sürgün bolghandin kéyin, Israillarning sadıq bir qismi Ezra we Nehemiyaning yétekhilikide Qanaan zéminigha qaytidu.
11. Xudaning xelqi padishahsiz halda Qanaan zéminida turidu. Tewratning axirqi qismi («Malaki peyghember») miladiyedin ilgiriki 400-yili etrapida yézilidu. Israillar awwal Grék, andin Rim Impériyesi teripidin hökümranliq qilinidu. Ularning ichide köp ademler Xuda ewetidighan Qutquzghuchi-Mesihni kütidu.

HARAN
(Terah öldi)

Tewrattiki kitablarning namli

1, 2, 3 dégenler Ibrahim dewridin Mesihning dunyagha kélishigiche bolghan eng muhim ish-weqelerni körsitidu.

NINEVE
(Asuriye)

BABIL

UR

PARS
QOLTUKI

Tewrattiki peyghemberler — ularning dewrliri
1. Sürgün bolushtin ilgiriki peyghemberler
2. Sürgün bolush mezgilidiki peyghemberler
3. Sürgün bolghandin kéynki peyghemberler

TEWRAT DEWRINING TARIXINI
KÖRSITIDIGHAN XERITE

